U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **L. D.,** zastoupená JUDr. Renatou Černou Plevákovou, advokátkou se sídlem Lhota pod Libčany 220, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2012, č. j. 28 Az 6/2012 - 48,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokátky JUDr. Renaty Černé Plevákové **se určuje** částkou 2904 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í:

Rozhodnutím ze dne 1. 2. 2012, č. j. OAM-134/ZA-ZA06-K01-2011, žalovaný žalobkyni neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu, která byla rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2012, č. j. 28 Az 6/2012 - 48, zamítnuta.

Krajský soud ve svém rozsudku zrekapituloval obsah správního spisu a uvedl, že žalobkyně dne 10. 10. 2009 uzavřela sňatek s občanem České republiky, přičemž v letech 2010 a 2011 se dvakrát přechodně vrátila na Ukrajinu, kde však měla problémy s otcem, který ji i fyzicky napadal. Kvůli rodinným vazbám tyto násilnosti nikde nenahlásila, na Ukrajinu se však vrátit nechce a nemá tam kde bydlet, neboť její vztah s otcem je nadále špatný. Matka přitom trvale žije v České republice, po úrazu je „trochu neschopná“ a vyžaduje pomoc. Přestože měla zájem v České republice legálně pobývat,

nepodařilo se jí pobyt vyřídit, a to ani prostřednictvím právníka, kterého si na Ukrajině našla. Problémy při vyřízení pobytu měla i na policii v Litoměřicích.

Krajský soud byl toho názoru, že se žalovaný případem žalobkyně podrobně zabýval. Nebylo možné dospět k závěru o pronásledování žalobkyně dle § 12 písm. a) zákona o azylu a ve správním řízení rovněž nebylo prokázáno, že by žalobkyně mohla mít ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu důvodné obavy z pronásledování z důvodu své rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Z výpovědí žalobkyně je zřejmé, že ve vlasti nebyla pronásledována z azylově relevantních důvodů dle § 12 zákona o azylu. Problémy s otcem mohla řešit u kompetentních orgánů své země, a ačkoli je z předložených zpráv zřejmé, že je reálné, že by se jí dostalo ochrany, nic v daném směru neučinila. Do České republiky přitom přicestovala v roce 2009 za mužem, se kterým se seznámila na internetu a který se posléze stal jejím manželem. V tomto smyslu dle krajského soudu žalovaný správně uvedl, že adekvátním nástrojem legalizace pobytu na území České republiky, který se žalobkyně snaží získat, není postup dle zákona o azylu, ale dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

Pro udělení azylu dle § 13 zákona o azylu (azyl za účelem sloučení rodiny) nepřednesla žalobkyně relevantní informace. Co se týká možnosti udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, věnoval se žalovaný dle názoru krajského soudu dostatečně důvodům, pro které jej neudělil. Žalobkyně neuvedla žádné zásadní zdravotní potíže, které by jí bránily v návratu do vlasti. Žalovaný se řádně vypořádal i s námitkou týkající se narušení rodinných vztahů. Pokud žalobkyně namítala, že její manžel je invalidní důchodce, který prodělal zápal plic, a matka potřebuje její pomoc, připomněl krajský soud, že žalobkyně je vysokoškolsky vzdělaná a považovala-li zdravotní potíže svých blízkých za závažné, mohla tyto skutečnosti adekvátně zdůraznit ve správním řízení. V něm se však omezila jen na obecná, nijak nedoložená tvrzení a ta byla správním orgánem vyhodnocena řádně. Krajský soud také v této věci vycházel z judikatury Nejvyššího správního soudu, dle níž mohou soudy ve věci rozhodnutí správního orgánu, v němž bylo použito správní uvážení v souvislosti s rozhodováním o udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, posuzovat pouze to, zda správní orgán nepřekročil meze pro správní uvážení stanovené. V nynějším případě tomu tak ale nebylo.

Ve věci rovněž nepřicházelo v úvahu udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. V případě návratu do vlasti by žalobkyni nehrozila nebezpečí předvídaná citovaným ustanovením. Žalovaný správně dovodil, že není zásadního důvodu, pro který by v případě neúspěchu s legalizací dalšího pobytu na území České republiky nemohla žalobkyně realizovat svůj soukromý a rodinný život na Ukrajině. Pouhý odkaz na lepší zdravotní péči pro manžela v České republice takovou rozhodnou skutečností být nemůže. Krajský soud konečně konstatoval, že rovněž nebyly zjištěny důvody pro postup dle § 14b zákona o azylu (doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny).

Žalobkyně (stěžovatelka) napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností, kterou opřela o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Stěžovatelka namítá, že jako jeden z hlavních důvodů své žádosti o mezinárodní ochranu uváděla potřebu osobní péče o manžela, občana České republiky. V případě povinnosti vycestovat nebude moci o manžela nadále pečovat a pomáhat mu, což může mít negativní dopad na jeho zdravotní stav. Zároveň by došlo k nepřiměřenému zásahu do rodinné a osobní vazby mezi stěžovatelkou a jejím manželem, neboť ten by ji, vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, nemohl na Ukrajinu následovat.

Stěžovatelka také ve správním řízení uváděla, že pomoc potřebuje i její v České republice žijící matka, která je po pracovním úrazu dlouhodobě léčena; na péči stěžovatelky je odkázána. Uvedené skutečnosti stěžovatelka prokázala svou výpovědí učiněnou před správním orgánem. Pokud správní orgán či soud pochybovaly o její věrohodnosti, měly si zajistit důkazy, jimiž by byla její věrohodnost vyvrácena či potvrzena. To se ale nestalo a důkaz v podobě výpovědi stěžovatelky nebyl vyvrácen.

Dle stěžovatelky se sám žalovaný při soudním jednání vyjádřil, že důvody uváděné stěžovatelkou ve správním řízení jasně nezazněly. Považoval je za nové skutečnosti, které mu nelze klást k tíži; stěžovatelka by ale dané skutečnosti mohla uplatnit při podání nové žádosti. Z uvedeného stanoviska žalovaného tak bylo možno seznat, že se žalovaný rozhodnými tvrzeními řádně nezabýval a nezvážil je. Byť je písemné odůvodnění rozhodnutí žalovaného obsáhlé, nevyplývá z něho, že by uváděné důvody azylové žádosti byly předmětem jeho uvážení, ani to, jakými úvahami se správní orgán řídil při jejich hodnocení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její odmítnutí pro nepřijatelnost ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s., resp. její zamítnutí pro nedůvodnost.

Žalovaný především odkázal na správní spis, ze kterého jsou zřejmá tvrzení stěžovatelky učiněná před správním orgánem. Stěžovatelka ve správním řízení popsala svou rodinnou situaci, potíže s úpravou pobytu na území České republiky, a v obecné rovině uvedla i zdravotní potíže manžela (s nímž, jeho synem a synovou manželkou sdílí společnou domácnost) a taktéž v obecné rovině zdravotní potíže své matky. Žalovaný dané skutečnosti vyplývající z výpovědi stěžovatelky nezpochybňoval, v rámci jejích tvrzení naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany posuzoval a v odůvodnění svého rozhodnutí se náležitě vyjádřil k naplnění zákonných předpokladů pro udělení všech typů azylu i doplňkové ochrany.

Pokud kasační stížnost svým obsahem míří na § 14 zákona o azylu, odkázal žalovaný na odůvodnění svého rozhodnutí, v němž řádně provedl správní úvahu na základě v řízení zjištěných skutečností. Vzal tak v úvahu zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situaci stěžovatelky, její věk a zdravotní stav. Následně dospěl k závěru o neshledání důvodu hodného zvláštního zřetele. Kasační stížnost neuvádí žádné skutečnosti oprávněně svědčící o pochybení správního orgánu či soudu při posouzení § 14 zákona o azylu v případě stěžovatelky.

Žalovaný obsáhle odkázal na příslušnou judikaturu Nejvyššího správního soudu, předně na usnesení ze dne 5. 9. 2012, č. j. 3 Azs 39/2012 – 23, www.nssoud.cz, dle něhož, pokud jde o hodnocení námitky týkající se neudělení humanitárního azylu, je udělení

azylu na volné úvaze správního orgánu, přičemž tuto volnou úvahu, tedy zda v daném případě byl dán důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, www.nssoud.cz, pak plyne, že na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu nemá žadatel subjektivní právo a správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Azs 161/2005 - 83, www.nssoud.cz, potom plyne, že se jedná o azylový důvod navýsost výjimečný. Proto žalovaný trvá na závěru, že skutečnosti uváděné stěžovatelkou nelze považovat za hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu.

Stěžovatelce není rozhodnutím žalovaného znemožněn pobyt na území České republiky a stěžovatelka má objektivní možnost si svůj pobyt upravit v rámci standardních institutů poskytovaných cizincům zákonem o pobytu cizinců. Stěžovatelce nebylo uloženo správní vyhoštění a má tudíž možnost si svůj pobyt na území České republiky, jak již žalovaný uvedl, zajistit obvyklým způsobem podle zákona o pobytu cizinců či jej realizovat např. v zemi své státní příslušnosti. Skutečnosti uvedené stěžovatelkou ve správním řízení tudíž v případě neudělení humanitárního azylu nezakládají možný rozpor s mezinárodními závazky České republiky. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 18. 7. 2012, č. j. 1 Azs 10/2011 – 76, www.nssoud.cz, je třeba azylové řízení chápat jako zcela mimořádný institut sloužící k ochraně cizinců, kteří pociťují důvodnou obavu před pronásledováním v zemi svého původu. Pouhá legalizace pobytu prostřednictvím řízení o udělení mezinárodní ochrany je proto nepřijatelná.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost.

Povinností žalovaného je žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, publikované pod č. 2289/2011 Sb. NSS). V daném případě tak žalovaný učinil a dospěl k závěru, že tvrzení uváděná stěžovatelkou ani skutečnosti, které vyšly v průběhu řízení najevo, neodůvodňují udělení některé z forem mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona o azylu.

Stěžovatelka proti tomuto závěru namítá, že došlo k nesprávnému posouzení její žádosti z hlediska humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Neudělení ostatních forem mezinárodní ochrany stěžovatelka nezpochybňuje.

Ve věci Nejvyšší správní soud uvádí následující:

Pokud jde o námitku směřující proti neudělení humanitárního azylu, poukazuje Nejvyšší správní soud na ustálenou judikaturu, podle níž na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, oba dostupné na www.nssoud.cz). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, www.nssoud.cz).

Humanitární azyl lze udělit v případě hodném zvláštního zřetele a zpravidla nepřichází v úvahu tehdy, když tvrzení uvedená žadatelem o udělení mezinárodní ochrany je třeba zvažovat v rámci důvodů udělení azylu podle § 12 a § 13 zákona o azylu nebo důvodů udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu. V již zmiňovaném rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, Nejvyšší správní soud uvedl: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního*

azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly."

Stěžovatelka neuvedla v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani v dalším průběhu správního řízení žádné mimořádné okolnosti, které by byly důvodem pro možné udělení humanitárního azylu. Stěžovatelka ve správním řízení pouze velmi obecně hovořila o jisté míře „neschopnosti" matky po pracovním úraze, a o tom, že se o matku stará (viz protokol o doplňujícím pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 31. 1. 2012); stejně obecně pak při téže příležitosti stěžovatelka hovořila o svém manželovi *(„Je důchodce. Má nějaké úrazy, je invalidní důchodce." „…byl nemocný, měl cukrovku, byl v nemocnici").* Společnému životu na Ukrajině pak dle výpovědi stěžovatelky neměl primárně bránit zdravotní stav manžela, ale *„příbuzní"*, neboť *„o něm špatně mluví, že není mne hoden"*. Podobně obecně hovořila stěžovatelka i při pohovoru ze dne 10. 5. 2011, kdy zmínila pouze zápal plic manžela a jeho nedávný pobyt v nemocnici, jakož i nemoc matky, která potřebuje její péči.

Pokud stěžovatelka poukazuje na to, že si žalovaný (potažmo krajský soud) za účelem zjištění úplného skutkového stavu nezajistil podklady vztahující se ke zdravotnímu stavu manžela a matky stěžovatelky, je třeba uvést, že v řízení ve věcech mezinárodní ochrany má žadatel vedle povinnosti tvrzení i povinnost důkazní ve vztahu k těm svým tvrzením, která může reálně doložit. Stěžovatelka však skutečnosti, které dle ní byly klíčové z hlediska humanitárního azylu, nijak nerozvedla, nezdůraznila a především nijak nedoložila. Je třeba také dodat, že zmiňovaná obecná tvrzení stěžovatelky žalovaný ve svém rozhodnutí zohlednil, když uvedl, že vzal v potaz zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situaci stěžovatelky, přihlédl k jejímu věku, zdravotnímu stavu a rodinným vazbám, přičemž nebyly tvrzeny a zjištěny žádné důvody hodné zřetele pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu. Jakkoli jde o nanejvýš stručné vyjádření úvahy žalovaného, nelze v něm, vzhledem k nekonkrétním a nedoloženým tvrzením stěžovatelky ohledně zdravotního stavu jejího manžela a její matky a potřeby péče o ně, spatřovat pochybení, které by mohlo mít za následek nezákonnost rozhodnutí žalovaného o věci samé.

S ohledem na uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a krajský soud se *prima facie* v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

pokračování

Stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátkou JUDr. Renatou Černou Plevákovou, která jí byla ustanovena krajským soudem již v řízení o žalobě; toto zastoupení pokračovalo i v následném řízení o kasační stížnosti. Náklady spojené se zastoupením, tj. hotové výdaje advokátky a odměnu za zastupování, hradí v takovém případě stát. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni odměnu ve výši 2100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2012, paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, a dále částku odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem tedy 2904 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 23. ledna 2014

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu